

Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun musiqiy mashg'ulotlarni tashkil etishning ilg'or tajribalari

Ma'mura Qandiyor qizi Rajabova
Buxoro psixologiya va xorijiy tillar instituti

Annotatsiya: Mazkur maqola boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun musiqiy mashg'ulotlarni tashkil etishning ilg'or tajribalari haqida so'z yuritadi. Musiqa ta'limining bolalar rivojlanishidagi o'rni va ahamiyati, shuningdek, musiqiy o'yinlar, interaktiv mashqlar, musiqa va madaniyatni o'rganish, musiqiy asarlar bilan tanishish, ijro etish va jamoada ishlash kabi usullar orqali musiqiy ta'limni qiziqarli va samarali tarzda olib borish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Musiqa orqali o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish, musiqiy savodxonlikni oshirish va jamoaviy ruhni shakllantirishga alohida e'tibor qaratilgan.

Kalit so'zlar: boshlang'ich sinf, musiqiy mashg'ulotlar, ta'lim, musiqiy o'yinlar, interaktiv mashqlar, musiqiy tarix, ijro etish, jamoada ishlash, musiqiy asarlar, san'at integratsiyasi, ijodiy rivojlanish, musiqiy savodxonlik

Innovative practices in organizing musical activities for primary school students

Ma'mura Qandiyor qizi Rajabova
Bukhara Institute of Psychology and Foreign Languages

Abstract: This article discusses innovative practices in organizing musical activities for primary school students. It explores the role and importance of music education in children's development, as well as how music games, interactive exercises, studying music and culture, familiarizing with musical works, performance, and teamwork can make music education engaging and effective. Special emphasis is placed on developing creative thinking, enhancing musical literacy, and fostering team spirit through music.

Keywords: primary school, musical activities, education, music games, interactive exercises, music history, performance, teamwork, musical works, integration of arts, creative development, musical literacy

Musiqa ta'limi - o'quvchilarning shaxsiy va aqliy rivojlanishida muhim o'rin tutadi. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun musiqiy mashg'ulotlar, nafaqat ular uchun yangi bilimlarni o'zlashtirish, balki ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish, o'z-o'zini ifoda

etish va jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantirishda ham katta ahamiyatga ega. Musiqa orqali bolalar o'z his-tuyg'ularini ifodalashni, musiqiy asarlarni anglashni va ijodiy fikrlashni o'rganadilar.

Musiqa ta'limini tashkil etishda ilg'or tajribalardan foydalanish o'quvchilarning musiqiy bilimlarini yanada chuqurlashtirish va ularning musiqaga bo'lgan qiziqishlarini oshirishga yordam beradi. Quyida boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun musiqiy mashg'ulotlarni tashkil etishda qo'llaniladigan ilg'or tajribalarning ba'zi usullari keltirilgan.

1. Musiqiy o'yinlar va interaktiv mashqlar. Musiqiy o'yinlar boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun juda samarali metodlardan biridir. Bu o'yinlar o'quvchilarga musiqa bilan tanishishni, uni eshitishni va anglashni qiziqarli va o'rganishga yengil tarzda o'rgatadi. Masalan:

- Musiqiy o'yinlar: Bolalar musiqiy ritmlar asosida qo'l urish, poyga qilish, birgalikda raqs tushish kabi o'yinlar orqali ritmni va musiqa tuzilmalarini o'rganadilar.

- Interaktiv dasturlar: Musiqa ta'limida kompyuter yoki mobil dasturlar yordamida o'quvchilar turli musiqiy asarlarni yaratish va ularni o'zgartirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu usul, musiqani o'rganish jarayonini qiziqarli va interaktiv tarzda olib borish imkonini beradi.

2. Tadqiqotlar va musiqa tarixini o'rganish. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun musiqaning tarixini o'rganish ularni kengroq madaniy kontekstda o'qitishga yordam beradi. Masalan, bolalar turli mamlakatlarning musiqalarini tinglab, ular haqidagi hikoyalar va an'analari bilan tanishishlari mumkin.

- Musiqiy janrlar: O'quvchilar turli musiqiy janrlarni - klassik musiqa, xalq musiqasi, pop, rok va boshqalarni o'rganish orqali dunyo musiqasiga bo'lgan qiziqishlarini oshirishadi.

- Musiqa va madaniyat: Har bir musiqiy asar yoki janr o'zining tarixiy va madaniy kontekstiga ega. O'quvchilarga musiqaning rivojlanish jarayoni haqida ma'lumot berish, ularning musiqa haqidagi tushunchalarini kengaytiradi.

3. Musiqiy asarlar bilan tanishish. Boshlang'ich sinf o'quvchilariga oson tushunarli va qiziqarli musiqiy asarlar tanlab berish zarur. O'quvchilar turli asarlarni tinglab, ular haqida fikr bildirish, qanday hissiyotlar uyg'otishini muhokama qilish orqali musiqiy tinglash ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

- Musiqiy hikoyalar: O'quvchilarga musiqiy asarlar orqali hikoyalar aytish, musiqaning tuzilishini tushunishga yordam beradi. Misol uchun, muayyan musiqiy kompozitsiya tinglanib, o'quvchilar uni qanday hissiyotlar va obrazlar bilan bog'lashlarini so'rash mumkin.

- Musiqiy asarlarni o'rganish: O'quvchilarga tanish va oddiy musiqiy asarlarni ijro etish imkoniyatini berish, ularning musiqiy ko'nikmalarini yaxshilaydi.

4. Ijro etish va jamoada ishlash. Musiqiy mashg'ulotlarda ijro etish va jamoada ishlash muhim o'rin tutadi. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun musiqa sinflarida guruhlariga bo'lish, birgalikda musiqiy asarlarni ijro etish, notalar va ritmlar bo'yicha hamkorlik qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bu jarayon o'quvchilarga tinglash, o'z fikrini bildirish, sabr-toqat va jamoada ishlashni o'rgatadi.

- Kamerali musiqalar: O'quvchilar kichik guruhlarda o'zaro hamkorlikda musiqa ijro etishadi. Bu jamoaviy ruhni rivojlantiradi va musiqiy texnikalarni o'rganishni yanada qiziqarli qiladi.

- Kamer orkestri va orkestrlar: Kichik orkestrlar yoki musiqiy guruhlar tashkil etish orqali o'quvchilar guruh bo'lib ishlashni, musiqa asarlarini o'zgartirishni o'rganadilar.

5. Musiqa va boshqa san'at turlari bilan integratsiya. Musiqa va boshqa san'at turlari - raqs, drama, tasviriy san'at va she'riyatni integratsiya qilish o'quvchilarga san'atning turli shakllarini birlashtirish imkonini beradi. Bu usul, o'quvchilarga ko'proq ijodiy fikrlash va turli san'at shakllarini birlashtirish orqali musiqani anglashni osonlashtiradi.

- Musiqa va drama: O'quvchilar musiqiy hikoyalarda aktyorlik rolini bajarish, musiqiy temalar bilan tanishish va ifodalashga o'rganadilar.

- Musiqa va raqs: Raqs va musiqa birgalikda o'rganish bolalar uchun ritmni tushunishni va musiqaga mos harakatlarni yaratishni osonlashtiradi.

Xulosa. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun musiqiy mashg'ulotlarni tashkil etishning ilg'or tajribalari, o'quvchilarning musiqiy savodxonligini oshirish, ijodiy imkoniyatlarini rivojlantirish va jamoaviy ruhni mustahkamlashda katta rol o'ynaydi. Musiqiy o'yinlar, musiqiy tarix, ijro etish, turli san'at turlari bilan integratsiya qilish va interaktiv usullar yordamida ta'lim jarayonini qiziqarli va samarali qilish mumkin. Bu yondashuv, nafaqat musiqiy bilimlarni, balki o'quvchilarning umumiy rivojlanishini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. К.Б. Холиков. Диезли мажор ва минор тоналлигини аниқлашнинг оптимал усуллари. Science and Education 3 (9), 416-421.

2. К.Б. Холиков. Бемолли мажор ва минор тоналлигини аниқлашнинг оптимал усуллари ва креативлиги. Science and Education 3 (10), 533-539.

3. К.Б. Холиков. Теоретические основы определения механических свойств музыкальных и шумовых звуков при динамических воздействиях.. Scientific progress 2.

4. К.Б. Холиков. Место творческой составляющей личности преподавателя музыки и её роль в обучении детей общеобразовательной школе. Science and Education 3 (8), 145-150.

5. KB Kholikov. Harmony to voice exercise their role in the regulation of muscular activity in vocal music. Scopus, musical education., 705-709.
6. KB Kholikov. The content of a music lesson in a comprehensive school. Web of Science Magazine, 1052-1059.
7. KB Kholikov. Polyphonic forms of music based on traditional organizational principles. Web of Science Magazine, 375-379.
8. KB Kholikov. signs. The main elements of music, their formative action. Melody. Theme. Web of Science 2, 720-728.
9. KB Kholikov. The role of theory and application of information systems in the field of theory, harmony and polyphony of music. musical education - Web of Science, 1044-1051.
10. К.Б. Холиков. Область применения фугированных форм. Тройные и четверные фуги. Фугетта и Фугато. Scientific progress, 2.
11. К.Б. Холиков. Форма музыки, приводящие к структурной, драматургической и семантической многовариантности произведения. Журнал Scientific progress 2 (№ 4), 955-960.
12. К.Б. Холиков. Проблематика музыкальной эстетики как фактическая сторона повествования. Science and Education 3 (5), 1556-1561.
13. К.Б. Холиков. Проблема бытия традиционной музыки Узбекистана. Science and Education 3 (5), 1570-1576.
14. К.Б. Холиков. Отличие музыкальной культуры от музыкального искусства в контексте эстетика. Science and Education 3 (5), 1562-1569.
15. К.Б. Холиков. Пение по нотам с сопровождением и без него по классу сольфеджио в высших учебных заведениях. Science and Education 3 (5), 1326-1331.
16. К.Б. Холиков. Musical pedagogy and psychology. Bulletin of science and education. 99 (21-2), 58-61.
17. К.Б. Холиков. Значение эстетического образования и воспитания в общеобразовательной школе. Science and Education 3 (5), 1549-1555.
18. К.Б. Холиков. Эстетическое воспитание молодёжи школьного возраста в сфере музыки. Science and Education 3 (5), 1542-1548.
19. К.Б. Холиков. Methods of musical education through education in universities. musical education - Web of Science 3 (66), 57-60.
20. К.Б. Холиков. Роль педагогических принципов метода моделирования, синтеза знаний при моделировании музыкальных систем. Science and Education 3 (3), 1032-1037.
21. К.Б. Холиков. Музыка как релаксатор в работе мозга и ракурс ресурсов для решения музыкальных задач. Science and Education. 3 (3), 1026-1031.

22. К.Б. Холиков. Музыкальное образование и имитационное моделирование процесса обучения музыки. *Science and Education* 3 (3), 1020-1025.

23. К.Б. Холиков. Теоретические особенности формирования музыкальных представлений у детей школьного возраста. *Scientific progress* 2 (4), 96-101.

24. К.Б. Холиков. Необходимые знание в области проектирования обучения музыкальной культуры Узбекистана. *Scientific progress* 2 (6), 952-957.

25. К.Б. Холиков. Некоторые методические трудности, возникающие при написании общего решения диктанта по предмету сольфеджио. *Scientific progress*. 2 (№3), pp. 734-742.

26. К.Б. Холиков. К вопросу вокальной музыке об адресате поэтического дискурса хора. *Scientific progress*. 2 (№ 3), pp. 1087-1093.

27. К.Б. Холиков. Роль электронного учебно-методического комплекса в оптимизации музыкального обучение в общеобразовательной школе. *Scientific progress* 2 (4), 114-118.

28. К.Б. Холиков. Модульная музыкальная образовательная технология как важный фактор развития учебного процесса по теории музыки. *Scientific progress* 2 (4), 370-374.

29. К.Б. Холиков. Вокал, вокалист, вокализ. Ария, ариозо и ариетта. *Science and Education* 3 (2), 1188-1194.

30. К.Б. Холиков. Характерная черта голоса у детей, певческая деятельность. *Science and Education* 3 (2), 1195-1200.